

Het onderwijssysteem van

Marokko

beschreven en vergeleken met
het Nederlandse systeem

Dit document geeft informatie over het onderwijssysteem van Marokko. We leggen uit wat het Nederlandse equivalent is van de meest voorkomende diploma's uit Marokko met als doel: toelating tot het Nederlands hoger onderwijs.

Disclaimer

We doen ons best om de informatie zo up-to-date mogelijk te houden. We aanvaarden echter geen aansprakelijkheid voor schade die is ontstaan als gevolg van fouten of onvolledige informatie in dit document.

Copyright

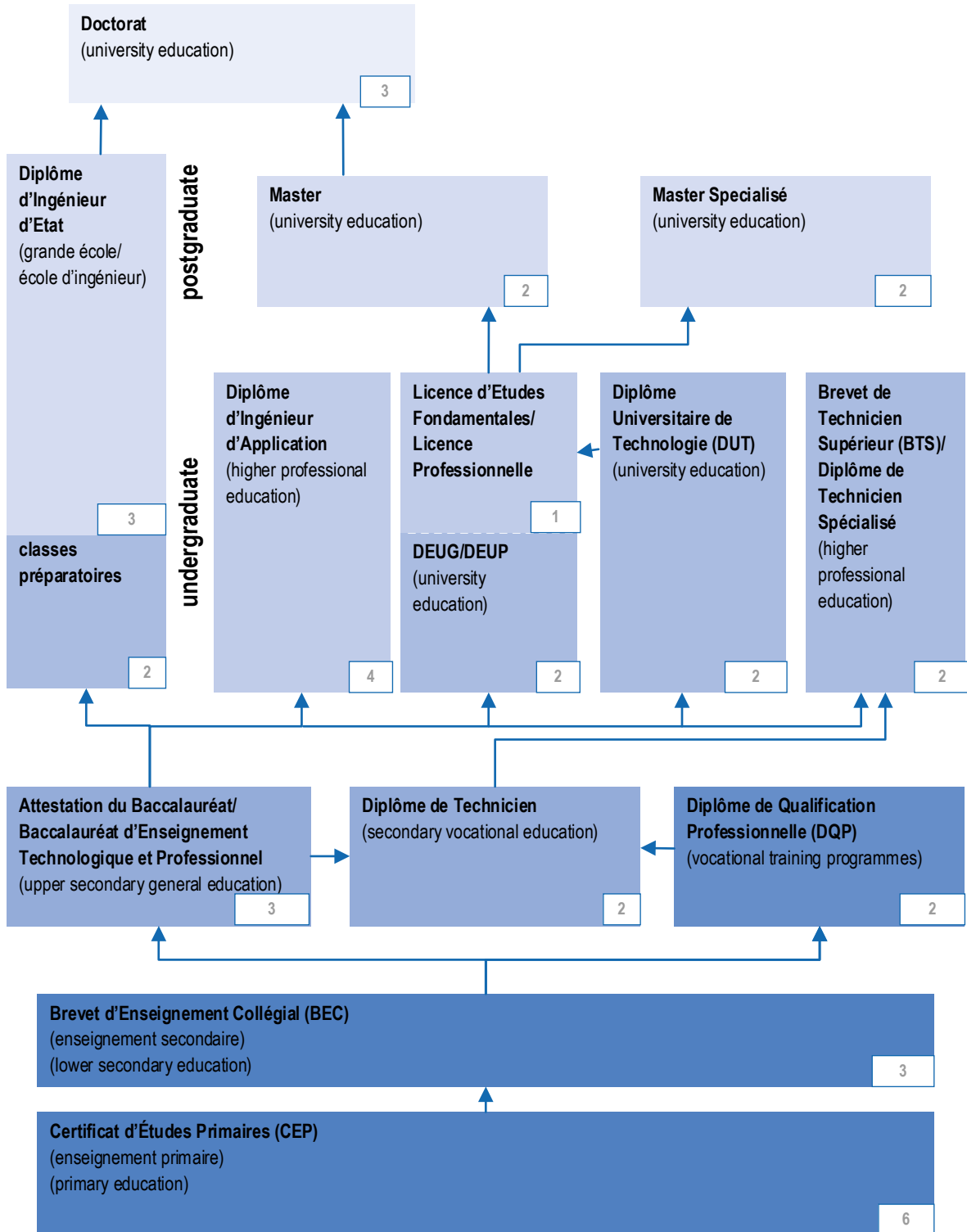

Op deze publicatie, met uitzondering van het beeldmateriaal, is de Creative Commons Naamsvermelding NietCommercieel 3.0 Unported-licentie van toepassing. Ga naar www.nuffic.nl/onderwerpen/copyright voor meer informatie over het hergebruik van deze publicatie.

■ **Achtergrond**

- **Land:** Marokko (*le Maroc*/المغرب), officieel het Koninkrijk Marokko (*le Royaume du Maroc*/المملكة المغربية). Vanaf het midden van de 19e eeuw tot 1956 was Marokko een kolonie van Frankrijk en Spanje.
- **Verantwoordelijk voor onderwijs:** het ministerie van Nationaal Onderwijs, Beroepsopleiding, Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek (*Ministère de l'Éducation Nationale, de la Formation professionnelle, de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche Scientifique*, وزارة التربية الوطنية والتكوين المهني والتعليم العالي والبحث العلمي).
- **Leerplicht:** 6-15 jaar (basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs).
- **Voertaal onderwijs:** Marokko heeft 2 officiële talen, Arabisch en Berbers (Tamazight). Arabisch is de voertaal in het basis- en voortgezet onderwijs. Frans is vanaf de leeftijd van 8 jaar een verplicht vak. In het hoger onderwijs is de voertaal Frans bij alle exacte en technische studierichtingen, en Arabisch bij andere richtingen.
- **Schooljaar:** van september tot begin juli.
- **Schoolexamens:** in juni (eindexamens bovenbouw voortgezet onderwijs).
- **Academisch jaar:** begin september tot eind juni.

■ **Stroomschema: onderwijssysteem Marokko**

0 Duur van de opleiding

■ Waarderingstabel

In dit overzicht staan links de buitenlandse diploma's. De andere kolommen tonen de Nederlandse waardering met de vergelijkbare niveaus in het Nederlandse en Europese kwalificatieraamwerk.

Buitenlands diploma	Nederlandse waardering en NLQF-niveau		EQF-niveau
<i>Attestation du Baccalauréat</i>	ten minste een havodiploma	4	4
<i>Baccalauréat d'Enseignement Technologique et Professionnel (BETP)</i>	havodiploma met beroepsgerichte vakken	4	4
<i>Diplôme de Technicien</i>	mbo-diploma (kwalificatieniveau 3 of 4)	3/4	3/4
<i>Brevet de Technicien Supérieur (BTS)/ Diplôme de Technicien Spécialisé</i>	2 jaar hbo of een associate degree*	5	5
<i>Diplôme Universitaire de Technologie (DUT)</i>	ten minste 2 jaar hbo	5	5
<i>Diplôme d'Ingénieur d'Application</i>	bachelorgraad in het hbo	6	6
<i>Licence d'Études Fondamentales</i>	2 jaar wo*	6	6
<i>Licence Professionnelle</i>	3 jaar hbo*	6	6
<i>Diplôme d'Ingénieur d'État</i>	1 jaar van een 2-jarige master in het wo	7	7
<i>Master Spécialisé</i>	mastergraad in het hbo	7	7
<i>Master</i>	1-jarige mastergraad in het wo*	7	7

*Deze waardering is gewijzigd t.o.v. de vorige versie.

NB

- Dit is een globaal advies waaraan geen rechten kunnen worden ontleend.
- NLQF = Nederlands kwalificatieraamwerk. [EQF](#) = Europees kwalificatieraamwerk.
- Het EQF/[NLQF-niveau](#) zegt niet zozeer iets over de studie-inspanning of -inhoud, maar wel over wat iemand kan en weet als een bepaald leerproces is afgerond.
- Informatie over de Nederlandse waarderingen staat op onze website: [onderwijs en diploma's Nederland](#).
- [SBB, Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven](#), waardeert buitenlandse diploma's en opleidingen op vmbo- en mbo-niveau. De waardering kan afwijken wanneer SBB het diploma waardeert voor toelating tot het mbo of de arbeidsmarkt.

■ Basis- en voortgezet onderwijs

Basisonderwijs

Het basisonderwijs (*enseignement primaire*) in Marokko duurt 6 jaar. Kinderen van 6 tot 12 jaar doorlopen de basisschool. Ze sluiten deze periode af met het *Certificat d'Études Primaires (CEP)* / شهادة الدراسات الابتدائية.

Volgens een nieuwe wet, de in 2019 goedgekeurde *loi-cadre 51.17*, gaat het kleuteronderwijs (2 jaar) over een paar jaar ook onderdeel uitmaken van het basisonderwijs.

Voortgezet onderwijs

Het voortgezet onderwijs (*enseignement secondaire*) duurt 6 jaar. Het bestaat uit 2 perioden van 3 jaar:

- de onderbouw van het voortgezet onderwijs (*le cycle secondaire collégial*);
- de bovenbouw van het voortgezet onderwijs (*le cycle secondaire qualifiant*).

Onderbouw voortgezet onderwijs

Leerlingen van 12 tot 15 jaar volgen de 3 klassen van de onderbouw van het algemeen voortgezet onderwijs aan een *collège*. Als ze slagen voor de examens, sluiten ze deze fase af met een *Brevet d'Enseignement Collégial (BEC)* / شهادة التعليم الإعدادي. Ze zijn dan niet meer leerplichtig.

Bovenbouw voortgezet onderwijs

Na het behalen van het *Brevet d'Enseignement Collégial (BEC)* kunnen leerlingen de 3-jarige bovenbouw van het voortgezet onderwijs volgen aan een *lycée*. Een leerjaar in de bovenbouw heet een *année secondaire (AS)*, het 1e jaar is 1AS, het laatste jaar 3AS.

De 3-jarige bovenbouw van het voortgezet onderwijs bestaat uit 2 fases:

- een 1-jarig gemeenschappelijk curriculum (*tronc commun*);
- een 2-jarige specialisatie met de keuze uit 2 verschillende profielen.

Na het 1e jaar (*tronc commun*) kiezen leerlingen 1 van deze 2 profielen:

- *baccalauréat d'enseignement général*;
- *baccalauréat d'enseignement technologique et professionnel*.

Baccalauréat d'enseignement général

Binnen het profiel 'général' kiezen leerlingen 1 van de volgende 2 richtingen:

- *lettres* (talen);
- *sciences* (exacte wetenschappen).

Binnen de richting talen specialiseren leerlingen zich in:

- *lettres modernes* (moderne talen); of
- *lettres originelles* (klassieke talen).

Bij de richting exacte wetenschappen kiezen de leerlingen voor 1 van deze 3 specialisaties:

- *sciences expérimentales* (natuurwetenschappen);
- *sciences mathématiques* (wiskunde);
- *sciences originelles* (klassieke variant met extra aandacht voor Arabisch en islamitische wetenschappen).

Als leerlingen de [eindexamens](#) succesvol afronden behalen ze het *Attestation du Baccalauréat* / شهادة البكالوريا. Dit diploma geeft toegang tot het hoger onderwijs in Marokko.

Het *Attestation du Baccalauréat* is qua niveau vergelijkbaar met ten minste een havodiploma.

Baccalauréat d'Enseignement Technologique et Professionnel

Leerlingen die kiezen voor het profiel '*technologique et professionnel*' na het 1e jaar van de bovenbouw (*tronc commun*) volgen tijdens de laatste 2 jaar algemeen vormend en beroepsgericht voortgezet onderwijs. Ze kiezen dan 1 van de volgende 6 richtingen:

- *génie mécanique* (werktuigbouwkunde);
- *génie électrique* (elektrotechniek);
- *génie civil* (bouwkunde);
- *génie chimique* (chemische techniek);
- *sciences économiques* (economische wetenschappen);
- *sciences agronomiques* (landbouwkunde).

Curriculum

Deze 6 richtingen bestaan voor een groot deel uit algemeen vormende vakken, zoals wiskunde, moderne talen en vakken die horen bij de gekozen richting. Bijvoorbeeld: natuurkunde (technische richtingen), scheikunde (chemie), biologie (agrarische richtingen) en aardrijkskunde of geschiedenis (economische richtingen). Binnen elke richting bestaan ook weer specialisaties. Een derde van het onderwijs in het profiel '*technologique et professionnel*' is praktijkgericht.

Als leerlingen de [eindexamens](#) succesvol afronden behalen ze het *Baccalauréat d'Enseignement Technologique et Professionnel* (BETP). Dit diploma geeft toegang tot het hoger onderwijs in Marokko.

Het *Baccalauréat d'Enseignement Technologique et Professionnel* (BETP) is qua niveau vergelijkbaar met een havodiploma met beroepsgerichte vakken.

Nationaal en regionaal examen

Het *baccalauréat*-examen bestaat uit een regionaal examen (vastgesteld door de *académie*) en een centraal schriftelijk examen (nationaal). Er zijn 3 onderdelen die de eindcijfers bepalen:

- voor 25% de cijfergemiddelden van het laatste schooljaar (soms de laatste 2 jaar, afhankelijk van het beleid van de *académie*);
- voor 25% de eindresultaten van het regionale examen; en
- voor 50% het centraal schriftelijk examen.

Het regionale examen moeten leerlingen doen in het één na laatste jaar. Het centraal schriftelijk examen maken ze aan het einde van het laatste jaar (juni).

Staatsdiploma

Als leerlingen slagen behalen ze een staatsdiploma: het *Attestation du Baccalauréat* of het *Baccalauréat d'Enseignement Technologique et Professionnel* (BETP). De resultaten van de leerlingen staan op de eindexamenlijst, het *Relevé de Notes du Baccalauréat*. Hoe zwaar een vak meetelt staat op deze lijst aangegeven met een getal.

Staatsexamen

Leerlingen kunnen het staatsdiploma behalen in het reguliere (dag)onderwijs, maar je kunt ook als *candidat libre* een staatsexamen afleggen. In dat geval spelen alleen de resultaten van het regionale examen (50%) en het centraal schriftelijk examen (50%) een rol bij het bepalen van de eindcijfers.

Middelbaar beroepsonderwijs

Na de onderbouw van het voortgezet onderwijs (*le cycle secondaire collégial*) kunnen leerlingen kiezen voor 2-jarige vakopleidingen die leiden tot een *Diplôme de Qualification Professionnelle* (DQP) / *دبلوم المستوى المؤهل*.

Daarna kunnen ze kiezen voor 2-jarige middelbare beroepsopleidingen, aan een *Institut de Technologie Appliquée* (ITA), die leiden tot een *Diplôme de Technicien* / *الدبلوم التقني*.

- Duur: 2 jaar.
- Inhoud: middelbaar beroepsonderwijs.
- Toelatingseisen: een *Diplôme de Qualification Professionnelle* (DQP) of het niveau van het laatste jaar van het *baccalauréat*.
- Diploma: *Diplôme de Technicien* / *الدبلوم التقني*.

Het *Diplôme de Technicien* is qua niveau vergelijkbaar met een mbo-diploma op kwalificatieniveau 3 of 4, afhankelijk van het gevolgde programma.

■ Toelating tot hoger onderwijs

De toelatingseis voor hoger onderwijs in Marokko is:

- het *Attestation du Baccalauréat*; of
- het *Baccalauréat d'Enseignement Technologique et Professionnel* (BETP).

Aanvullende eisen

Sommige opleidingen stellen aanvullende eisen, zoals een bepaald profiel of specialisatie. Of kandidaten moeten een toelatingsexamen doen, zoals bij medische studierichtingen en ingenieursopleidingen. Daarnaast kan het eindexamengemiddelde ook een rol spelen bij toelating.

Zie het hoofdstuk [Basis- en voortgezet onderwijs](#) voor meer informatie over het voortgezet onderwijs.

■ Hoger onderwijs

Hoger onderwijs in Marokko bestaat uit wetenschappelijk en hoger beroepsonderwijs. Er zijn diverse soorten instellingen voor hoger onderwijs.

Soorten instellingen

Studenten kunnen in Marokko hoger onderwijs volgen aan:

- universiteiten
- niet-universitaire hogeronderwijsinstellingen
- particuliere hogeronderwijsinstellingen

Universiteiten

Universiteiten verzorgen zowel wetenschappelijk als hoger beroepsonderwijs (zie ook [Universitair onderwijs](#)). Een universiteit bestaat uit verschillende onderdelen, maar ten minste uit 3 faculteiten (*facultés*). Voorbeelden van andere onderdelen zijn: *écoles normales supérieures*, *écoles normales*, *écoles supérieures*, *écoles nationales*, *écoles d'ingénieurs*, *école nationale de commerce et de gestion*.

Niet-universitaire hogeronderwijsinstellingen

Er zijn ook hogeronderwijsinstellingen die niet bij een universiteit horen, de zogenaamde *établissements d'enseignement supérieur ne relevant pas des universités* (EESNRPU). Voorbeelden van dit soort instellingen zijn: *école nationale*, *institut national*, *institut supérieur*, *école*, *centre pédagogique régional*, *école normale supérieur*, *centre de formation*.

Particuliere hogeronderwijsinstellingen

Alle soorten hogeronderwijsinstellingen, zowel universitair als niet-universitair, kunnen ook voorkomen als privé-instelling.

Grandes écoles

Grandes écoles vallen niet onder een van de hiervoor genoemde categorieën. Studenten kunnen er 'kaderonderwijs' (*formation des cadres*) volgen. Deze opleidingen zijn zowel beroepsgericht als wetenschappelijk en leiden bijvoorbeeld tot een [Diplôme d'Ingénieur d'État](#).

Hervormingen

Een nieuwe wet, de in 2019 goedgekeurde *loi-cadre* 51.17, zorgt voor belangrijke hervormingen in het Marokkaanse onderwijssysteem. Voor het hoger onderwijs is dat bijvoorbeeld de invoering van het bachelorsysteem. In september 2020 starten Marokkaanse universiteiten met bacheloropleidingen. Het bachelordiploma moet studenten meer internationale mogelijkheden bieden dan de het huidige *undergraduate*-diploma, de *Licence*.

■ Universitair onderwijs

Het universitair onderwijs in Marokko kan zowel wetenschappelijk als beroepsgericht zijn. De universiteiten volgen sinds 2003 het Franse LMD-systeem met 3 cycli (3+2+3 jaar):

- *Licence*
- *Master*
- *Doctorat*

Let op: In september 2020 stappen universiteiten van de *Licence* over op de (Angelsaksische) bachelor. De eerste studenten die dan starten met een 4-jarige bacheloropleiding kunnen hun bachelorgraad behalen aan het einde van het academisch jaar 2023-2024. Zie ook [Hervormingen](#).

Licence

De 1e cyclus van 3 jaar starten studenten met een propedeutisch jaar. Na dit 1e jaar kunnen ze kiezen voor:

- een wetenschappelijke studie (*études fondamentales*); of
- een beroepsgerichte studie (*études professionnelles*).

Na afronding van deze cyclus ontvangen studenten een *Licence d'Études Fondamentales* of een *Licence Professionnelle*.

- [Duur](#): 3 jaar (180 [ECTS](#)).
- Inhoud: wetenschappelijk onderwijs.
- Toelatingseisen: *Attestation du Baccalauréat*.
- Diploma: *Licence d'Études Fondamentales* / الإجازة في الدراسات الأساسية.

Het *Licence d'Études Fondamentales* is qua niveau vergelijkbaar met 2 jaar wetenschappelijk onderwijs.*

*Deze waardering is gewijzigd t.o.v. de vorige versie.

- [Duur](#): 3 jaar (180 ECTS).
- Inhoud: hoger beroepsonderwijs.
- Toelatingseisen: *Attestation du Baccalauréat of baccalauréat d'enseignement technologique et professionnel* (BEPT).
- Diploma: *Licence Professionnelle*/ الإجازة المهنية.

Het *Licence Professionnelle* is qua niveau vergelijkbaar met 3 jaar hoger beroepsonderwijs.*

*Deze waardering is gewijzigd t.o.v. de vorige versie.

Daarnaast bestaat – op verzoek van de student – de mogelijkheid om een tussentijds diploma te behalen na 2 jaar hoger onderwijs (120 ECTS). Dat zijn, afhankelijk van de gekozen richting, de volgende diploma's:

- *Diplôme d'Études Universitaires Générales* (DEUG)/ دبلوم الدراسات الجامعية العامة
- *Diplôme d'Études Universitaires Professionnelles* (DEUP)/ دبلوم الدراسات الجامعية المهنية

Diplôme Universitaire de Technologie (DUT)

Studenten kunnen in de 1e cyclus ook een hoger beroepsopleiding volgen aan instituten die verbonden zijn aan een universiteit.

- [Duur](#): 2 jaar (120 ECTS).
- Inhoud: (technisch) hoger beroepsonderwijs.
- Toelatingseisen: *Attestation du Baccalauréat of baccalauréat d'enseignement technologique et professionnel* (BEPT) en een toelatingsexamen.
- Diploma: *Diplôme Universitaire de Technologie*/ الدبلوم الجامعي للتكنولوجيا.

Het *Diplôme Universitaire de Technologie* (DUT) is qua niveau vergelijkbaar met ten minste 2 jaar hoger beroepsonderwijs.

Master

De 2e cyclus, de 2-jarige masteropleiding, heeft ook 2 richtingen:

- een wetenschappelijke opleiding (*Master*); en
- een beroepsgerichte opleiding (*Master Spécialisé*).

- Duur: 2 jaar (120 ECTS).
- Inhoud: wetenschappelijk onderwijs.
- Toelatingseisen: *Licence d'Études Fondamentales*.
- Diploma: *Master/الماستر*.

Het diploma van *Master* is qua niveau vergelijkbaar met een 1-jarige mastergraad in het wetenschappelijk onderwijs.*

*Deze waardering is gewijzigd t.o.v. de vorige versie.

- Duur: 2 jaar (120 ECTS).
- Inhoud: hoger beroepsonderwijs.
- Toelatingseisen: *Licence Professionnelle*.
- Diploma: *Master Spécialisé/الماستر المتخصص*.

Het diploma van *Master Spécialisé* is qua niveau vergelijkbaar met een mastergraad in het hoger beroepsonderwijs.

Doctorat

De 3e cyclus in het universitair onderwijs is het promotietraject.

- Duur: minimaal 3 jaar (180 ECTS).
- Inhoud: onderzoek, het schrijven en verdedigen van een proefschrift.
- Toelatingseisen: *Master*.
- Diploma: *Doctorat/دكتوراه*.

■ Hoger beroepsonderwijs

Er zijn meerdere instellingen voor hoger beroepsonderwijs in Marokko. Studenten kunnen er onder meer de volgende diploma's behalen:

- *Brevet de Technicien Supérieur (BTS)*
- *Diplôme de Technicien Spécialisé*
- *Diplôme d'Ingénieur d'Application*
- *Diplôme d'Ingénieur d'État*

Brevet de Technicien Supérieur (BTS)

Er zijn gespecialiseerde opleidingen die leiden tot het diploma BTS.

- Duur: meestal 2 jaar (120 ECTS).
- Inhoud: een gespecialiseerde opleiding in een bepaald vakgebied.
- Toelatingseisen: *Baccalauréat d'enseignement technologique et professionnel, Attestation du Baccalauréat* of *Diplôme de Technicien*.
- Diploma: *Brevet de Technicien Supérieur (BTS) / شهادة التقني العالي*.

Diplôme de Technicien Spécialisé

De opleidingen die leiden tot het *Diplôme de Technicien Spécialisé* volgen studenten meestal aan een *Institut Supérieur de Technologie Appliqué* (ISTA) of een *établissement d'enseignement supérieur ne relevant pas des universités* (EESNRPU).

- Duur: 2 jaar (120 ECTS).
- Inhoud: een gespecialiseerde opleiding in een bepaald vakgebied.
- Toelatingseisen: minimaal een *Diplôme de Technicien*.
- Diploma: *Diplôme de Technicien Spécialisé* / دبلوم التقني المتخصص.

Het *Brevet de Technicien Supérieur* (BTS) en het *Diplôme de Technicien Spécialisé* zijn qua niveau vergelijkbaar met 2 jaar hoger beroepsonderwijs of met een associate degree.*

*Deze waardering is gewijzigd t.o.v. de vorige versie.

Diplôme d'Ingénieur d'Application

De 4-jarige opleiding die leidt tot het *Diplôme d'Ingénieur d'Application* kunnen studenten zowel aan openbare als aan privé-instellingen volgen.

- Duur: 4 jaar (240 ECTS).
- Inhoud: hoger beroepsonderwijs.
- Toelatingseisen: *Attestation du Baccalauréat* of *baccalauréat d'enseignement technologique et professionnel* (BEPT), en soms een toelatingsexamen.
- Diploma: *Diplôme d'Ingénieur d'Application* / دبلوم مهندس التطبيق.

Het *Diplôme d'Ingénieur d'Application* is qua niveau vergelijkbaar met een bachelorgraad in het hoger beroepsonderwijs.

Diplôme d'Ingénieur d'État

De 3-jarige opleiding die leidt tot het *Diplôme d'Ingénieur d'État* volgen studenten aan *grandes écoles* (*écoles d'ingénieurs*). Ter voorbereiding op de toelatingsexamens voor deze opleiding volgen aanstaande studenten na de middelbare school 2 jaar onderwijs in de zogenaamde *classes préparatoires* (السننات التحضيرية لسلوك المهندس) die verzorgd worden aan speciaal daarvoor bestemde lycées.

Deze opleiding valt onder het 'kaderonderwijs' (*formation des cadres*). Deze opleidingen zijn zowel beroepsgericht als wetenschappelijk. Studenten kunnen ze volgen aan *grandes écoles* of aan een technische faculteit van een universiteit.

- Duur: 3 jaar (na 2 jaar *classes préparatoires*).

- Inhoud: (technisch) wetenschappelijk en beroepsgericht.
- Toelatingseisen: de 2-jarige *classes préparatoires* en een toelatingsexamen.
- Diploma: *Diplôme d'Ingénieur d'État*/شهادة مهندس الدولة.

Het *Diplôme d'Ingénieur d'État* is qua niveau vergelijkbaar met 1 jaar van een 2-jarige mastergraad (wetenschappelijk onderwijs).

Uitzonderingen studieduur

De meeste hogerberoepsopleidingen volgen net als de universiteiten de cycli-structuur en hebben een studieduur van 2 of 4 jaar. Uitzonderingen zijn de volgende opleidingen:

- studieduur van 6 jaar voor dierenarts, architect en apotheker,
- studieduur van 7 jaar voor geneeskunde.

Beoordelingssystemen

Voortgezet onderwijs

Marokkaanse middelbare scholen gebruiken een beoordelingssysteem met een schaal van 0 tot 20:

Cijfers	Omschrijving	Betekenis
16-20	<i>Très bien</i>	Zeer goed
14-15	<i>Bien</i>	Goed
12-13	<i>Assez bien</i>	Ruim voldoende
10-11	<i>Passable</i>	Voldoende
0-9	<i>Insuffisant</i>	Onvoldoende

Hoger onderwijs

Hogeronderwijsinstellingen hanteren hetzelfde beoordelingssysteem als het voortgezet onderwijs. Daarnaast maken Marokkaanse universiteiten gebruik van het *European Credit Transfer and Accumulation System* (ECTS). Het systeem is gebaseerd op 60 studiepunten (*credits*) per academisch jaar.

Meer informatie over het ECTS staat in de gebruikershandleiding, de [ECTS Users' Guide](#) van de Europese Commissie.

Kwalificatieraamwerken

Het ministerie van Onderwijs (*Ministère de l'Education Nationale, de la Formation professionnelle, de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche Scientifique*), heeft een nationaal kwalificatieraamwerk ontwikkeld, namelijk het *Cadre National des Certifications au Maroc* (CNC). Het CNC bestaat uit 8 niveaus en is in 2019 goedgekeurd.

De [European Training Foundation \(ETF\)](#) geeft meer informatie over het raamwerk in het document '[Le Cadre National des Certifications au Maroc \(CNC\)](#)'.

Accreditatie en kwaliteitszorg

Het hoger onderwijs in Marokko kent accreditatie op 2 niveaus, namelijk accreditatie voor:

- instellingen; en
- opleidingen.

Het ministerie verleent de accreditatie van een nieuwe onderwijsinstelling op advies van de [Commission National de Coordination de l'Enseignement Supérieur \(CNCES\)](#).

Deze commissie ([CNCES](#)) verleent ook advies over de accreditatie van opleidingen. De accreditatie is 5 jaar geldig. Na een nieuwe evaluatie van de opleiding is een verlenging van 5 jaar mogelijk.

De commissie baseert haar advies op de evaluaties die uitgevoerd worden door het [Agence nationale d'évaluation et d'assurance qualité de l'enseignement supérieur et de la recherche scientifique \(ANEAQ\)](#).

Privé-instellingen

Voor privé-instellingen geldt een extra stap in het accreditatieproces. Dit ziet er in zijn geheel als volgt uit:

- **Autorisatie** van de instelling door het ministerie (*autorisé*). Dit betekent dat de onderwijsinstelling toestemming heeft om onderwijs aan te bieden. De instelling heeft voldaan aan alle technische, administratieve en pedagogische eisen.
- **Accreditatie** van opleidingen door het [Agence nationale d'évaluation et d'assurance qualité de l'enseignement supérieur et de la recherche scientifique \(ANEAQ\)](#). Het ANEAQ voert evaluaties van de opleidingen uit. Op basis daarvan verleent het ministerie de accreditatie.
- **Erkenning** van de instelling door de staat (*reconnu*). Het diploma dat de onderwijsinstelling uitreikt wordt gelijkgesteld aan de nationale diploma's. Privé-instellingen verstrekken namelijk geen nationaal diploma, maar een eigen instellingsdiploma.

■ Documenten controleren

Voortgezet onderwijs

De getuigschriften in het voortgezet onderwijs bestaan uit het *baccalauréat*-diploma met een officiële eindexamenlijst (niet handgeschreven). Deze resultaten staan op deze eindexamenlijst, het *Relevé de Notes du Baccalauréat*. Hoe zwaar een vak meetelt staat aangegeven met een getal.

Hoger onderwijs

Hogeronderwijsinstellingen reiken diploma's uit met vakkenoverzichten en cijferlijsten van **alle** studie jaren met (eventueel) tussentijdse getuigschriften. De president van een staatsinstelling moet diploma's van erkende privé-instellingen ondertekenen.

Diplomawaardering

Nuffic beoordeelt een diploma volgens de principes van de [Lissabon Erkenningsconventie](#) (1997). Een praktische uitwerking van deze uitgangspunten is het Europese [EAR handboek \(manual\)](#).

■ Overzicht hogeroponderwijsinstellingen

Het ministerie van Hoger Onderwijs biedt een overzicht van [instellingen voor hoger onderwijs](#) (*établissements d'enseignement supérieur*) en [privé-instellingen](#) (*enseignement supérieur privé*).

■ Handige websites

- Het ministerie van Nationaal Onderwijs, Beroepsopleiding, Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek, [Ministère de l'Éducation Nationale, de la Formation professionnelle, de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche Scientifique](#).
- Voor hoger onderwijs heeft het ministerie een aparte website: [Ministère de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche Scientifique \(ENSSUP\)](#).
- [L'Office de la Formation Professionnelle et de la Promotion du Travail \(OFPPT\)](#) met informatie over beroepsopleidingen.
- [Agence Nationale d'Évaluation et d'Assurance Qualité de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche Scientifique \(ANEAQ\)](#) voert evaluaties uit van de opleidingen, waarna het ministerie accreditatie verleent.
- [Les Classes Préparatoires aux Grandes Écoles \(CPGE\)](#), informatie over de voorbereidende klassen voor toelating tot de *grandes écoles*.

■ Begrippenlijst

- **Académie:** Het onderwijsdistrict waaronder een middelbare school valt.
- **Duur:** De nominale opleidingsduur, dat wil zeggen de lengte van de voltijdopleiding (geen deeltijd) zonder studievertraging.
- **Graduate-opleiding:** Een opleiding in het hoger onderwijs na afronding van de 1e cyclus (1e cyclus is bijvoorbeeld een bacheloropleiding).
- **Lissabon Erkenningsconventie:** Het verdrag over de erkenning van kwalificaties in het hoger onderwijs in de Europese regio, werd in 1997 opgesteld door de Raad van Europa en Unesco. Het doel is om eerlijke erkenning te bevorderen tussen de partijen die de conventie hebben bekrachtigd. Lees meer op de [website van de Raad van Europa](#).
- **Undergraduate-opleiding:** Een opleiding in de 1^e cyclus van het hoger onderwijs, zoals een bacheloropleiding.